

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Sácbényi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETME NYEK,

Előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztéséről és a
minden körülmények ide intézendők.

Hírmegjelölések csak innent kezdődnek
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidéki
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy órára	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábpöttesor egyszeri beiktatásért 50k
Bálygdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér 4 hasábpöttesorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
oldalszám sora 50 krajczár.]

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Szombat Szeptember 21.

186. szám.

Házi béke és országok békéje

Berlinből írják nekünk a „Pester Correspondenz“ utján:

Oroszországot illetőleg kettős béke-
célű tűzött maga észáruunk. Hogy
tisztelre méltó nagyatyjának utolsó akaratát egész terjedelmében és valódi tartalma szerint teljesítse, rajta kell lennie, hogy a fennálló vérokanságnak megfelelő szívéllyességet újra helyreállítsa a Romanow és Hohenzollern házak közt s egyuttal arra kell figyelmét fordítania, hogy ha már nem is a korábbi bensőséget életre-halálra, de legalább a barátságos politikai viszonyt létesítse ismét Oroszország és a német birodalom közt.

Ez a kettős cél tökéletesen elfoglalta a császár egész gondolkodását s valóban minden eszközt felhasználta, hogy azt elérje. És nem siker nélkül. Ma már bizonyosnak tartják, hogy Krisztián dán herceg nőül veszi Vilmos császár nővérét Margit hercegnőt s így egy új rokoni kötelék fűződik a Romanow és Hohenzollern családok közt, a német császár sógora lesz a Romanow-házzal vérokons két hercegnek, a görög trónörökösnek és az ifjú Krisztiánnak, ő maga már a Románov családhoz tartozik.

Most már bizonyosan jönni fog a császár, megérkezése valószínűleg f. hó 27-én lesz. Hosszas, sértő vonakodását a tartozó látogatás levonása körül éppen nem fogják vele éreztetni, sőt inkább fia, a nagyherceg-trónörökös Vilmos császár legmelegebb, legszívéllyesebb üdvözléit viszi neki, a ki a történetek dacára a többek közt azt izeni, hogy azt a napot, melyen a császárt vendégül láthatja magánál, életének legboldogabb napjai közé fogja számítani. Ily sok szeretetreméltóságot lehetetlen a csárnak másként, mint szívéllyesen viszonzni; ha most fel nem enged a szíve, akkor nincs is neki, pedig azt mondják Sándor császárról, hogy mélyen érzi keble és szívében sok gyöngédség van azok iránt, kiket megkedvelt.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A debreczeni vásár.

Mottó: „Feltűnt előttem a sátraknak népe“.

Arany.

(Folyt. és vége.)

Színház után a kártyások a tizenhárom városra mentek Aranyiné asszonyomhoz, a többi ellátogatott a Bikába, hol Tánézos Kovács húzatta Bokával, jó áron eladván 200 darab, Hortobágyon hizott tehenét.

A Fehér lónál a nagy asztal közepén ült Bónis Samu, Kállay Emma, Kállay Gusztó — kinek gazdagságáról akkor az a hír volt, hogy Esztláiban a gazdasági cselédek részére mindennap 1 köböl rozslisztet sütnék meg — balról Bónis mellett ült Darvay Feri, Botka a három Ujfalussy testvér, Bónissal szemben gróf Vay Dániel. Kovács Lajos a szatmári 12 pont szerzője, melyben a 48-iki nagy vívmányokat jóval megelőzve, a nemzet szabadelvű részének programot alkotott. Kovács Lajos mellett ült Somogyi Tóni, kit tül a Dunáról a reform eszmék terjesztése hozott Szabolcs- és Szathmár megyébe, hol a független közbirtokosság volt az ur. Csak egy döltek a lelkes dictiók. Vay Dániel úgy improvizált, mint egy O'Connell, felváltva Kovács Lajos, Somogyi és Bónis által. A fiatalság mohó vágygyal hallgatta a szónokokat; most felemelkedett egy ismeretlen szónok s azt mondja röviden: „Barátim! A magyar alkotmány jelenlegi aristokratikus formájában is az ily fajta alkotmányok legszabadabbika az egész világon. Magyarországon a megye kebelében, az utolsó booskoros nemesnek annyi joga van, mint gróf Teleki Józsefnek, ki Szabolcs megye főispánja és Erdélyország kormányzója; — az utolsó nem nemesből lett

A házi békét tehát helyreállítottak tarthatjuk. Hátra van az országok békéje. Róménylik, hogy Sándor császár látogatása alkalmával tüle erre nézve is komoly kezesességet fognak kivívni. Oroszország csatlakozására a hármas szövetséghez, bar csak mire sem kötelező, tisztán platonikus módon, mint Anglia részéről történt, itt többé nem számítanak, sem a birodalmi kancelláriában, sem a császári palotában. De számítanak arra, hogy a császár, ha neki császári ücsese fenntartás nélkül, a legkisebb részletkéig megmagyarázza a hármas szövetség lényét, feltételeit, végcéljait, ücsesének teljes hitelt fog ajándékozni; Bismarck herczegnek, a ki már megtette ugyanezt, a ki a császár utolsó Berlinben létekor neki a teljes igazságot megmondta, nem akart hinni a bizmatlan autokratára. Pedig politikai tekintetben Oroszország részéről szívesen beérnök a bizalommal, a szeretetteljéről lemondunk. Bizalmat követelünk, Oroszország is legyen meggyőződve, hogy mi valóban csak a békét akarjuk fenntartani, senkire kényszerít róni, senkit a maga érdekkörében, méltóságában megrövidíteni nem akarunk. Ennyit csak elérhet bányától és többszörös sógorától a császár, ennyit csak lelkére köthet a császár is a maga embereinek.

Külföld.

— A francia választások. Hivatalos adatok szerint az egész országban összesen 1929 képviselőjelölt jelentkezett a prefekturái hivataloknál. Minden képviselői kerületre jut tehát három jelölt, mert összesen 586 kerület vnn. Kilátás van e szerint sok pótválasztásra. Legjobban a Szajna-megyében fognak a szavazatok szétforgácsolódni, Párisal együtt 42 kerülete van ennek a megyének, s ezekben 320 a jelöltek száma, jóllehet Boulanger és Rochefort jelölését visszautasították. — Csak egyetlen párisi kerületnek van négy jelöltje, a többinek öt van, sőt hat olyan választókerület is van, melyben 9—9, a 18-ik választókerületben pedig 11 jelölt van. Természetesen sok ellenjelölt ugyanahhoz a párthoz tartozik. A konzervatívok csak tizenegy pá-

cath. pap épen annyi jogot élvez itt, mint az ország hercegeprimása. Ezen alapon építjük fel a jogegyenlőséget, a népképviselést, szabadítsuk fel a földet bérigálya alól, vivjük vissza a sajtószabadságot, a szabadszólás jogát terjesztjük ki mindenkre és fel fog virágozni az ország valódi szabadsága.“

Ez a fiatal ember Máramarosból ifj. Asztalos Pál volt, Lovassy, Formássy méltó társa Kossuth barátja, most azzal végezte éjjel után 3 órakor tartott beszédjét, hogy: „Eljen Kovács Lajos, a szatmári 12 pont szerzője.“

A „Fehér ló“, hol ezek az esték voltak, ma a város ajándékából Hajdumegye hivatalos helyisége.

Érdekes volt az óriási barom- és lóvásár, melyet akkor együtt tartottak. Ott lehetett látni a körmördi híres gulyának egy-egy falkáját, melyet a gulyások vas villával vertek a városon keresztül és óva intették a kupeczeket, hogy közel ne menjenek, mert a marha a nadrágot nem türi. A debreczeni határ 16 négyszög mértőid, nincs olyan ház, melylyel földbirtok ne lenne összekötve, nincs olyan polgár, kinek földje ne lenne. A közönsben tartott gulyákon, övig erős mezőben, igen szép marhát tenyésztettek a debreczeni polgárok.

A Felföldről részint tenyész- részint igavonó, részint végre kövér marha vásárlás céljából, sokan levonultak Debreczenbe a vásárra.

De bármilyen élénk és érdekes volt is ez a rengeteg nagy marhavásár, még sokkal szebb volt ennél a ló vásár. Ott voltak a szamos-ujvári örmények s korlátokat készítve hajtották egy-egy csapatban 40—50 ével az az erdélyi csikókat.

Egy ilyen csapat élén jött Sárga János

kerületben állítottak jelöltet, mert csak 3—4 kerületben van kilátásuk a győzelemre. — A vasárnapi választásokban összesen tiz millió ötszázhuszonezterhatszázegyen polgár vehet részt, de azt hiszik, hogy negyven százalék távol fogja magát tartani az urnától. — Berlinből most már egészen határozottan jelentik, hogy a cár jövő esztőtökön érkezik Kieibe és másnap Potsmba. — Szerbiai események. A Daily News jelentése szerint Belgrádban olyanforma hírek keringenek, hogy Milán király a mult napokban államesinyt tervezett, abból a czélebből, hogy fiának a koronát biztosítsa s nagykorúságáig ő maga legyen a regens. — Osztrák magyar katonai erő támogatását kérte, de nem kapta meg. A levelező maga is megjegyzi, hogy a hírt sok fenntartással kell fogadni. — A büszke Spanyolország. A marokóiak Tangernél elfogtak egy spanyol bárkát s a benne levőket nem akarják váltásdíj nélkül szabadon bocsátani A spanyol kormány tehát négy hadihajóból álló flottát küldött Tanger-felé; hogy szükség esetén Spanyolország követeléseit támogassa. E követelések a következők: 1. Adja ki Marokkó a foglyokat. 2. Fizessen kárpótlást a Spanyolokon elkövetett sérelmekért. 3. Adjon elégtételt a spanyol lobogónak akkép, hogy egy marokkói erőd tisztelgjen a spanyol lobogó előtt. 4. Büntesse meg szigorúan a tetteseket. Ha Marokkó mielőbb eleget nem tesz Spanyolország követeléseinek, úgy Spanyolország erőlyes intézkedésekhez fog nyulni nemzeti méltósága megóvására. Madridban azonban úgy látszik már elhamarkodottnak látják ezt az elégtétel követelésnek ezt a módját. — Keresztényen államvallás Japánban. A római Cronaca Nera című lap azt a feltűnő hírt közli, hogy a japáni kormány tudatta volna a Vatikánnal, hogy a kereszténységet államvallásnak akarja deklarálni. Ez okból a Vatikán zsinatra hívta egybe az összes Japánban időző katolikus misszionáriusokat.

A jövő évi költségelőirányzat.

III.

Hódolattal k-l meghajolunk Debreczen város közönségének a kulturális czélokra időn ként tett bőkezű fejedelmi adományai előtt. Sokan, mert ezen adományok, alapítványok, áldozatok olyan gyakoriak és nagy összegűek, talán épen ezért vannak olyan nézetben, hogy

Szamos-Ujvárról nyalka, könnyű darutollas kalappal, magyar nadrágban, dolmányban, sarkantus csizmával s egy ült a nyeregben mintha odaszegtezték volna. Erőteljes kis poroszka lován alve, hosszú karikással terelte be csikóit a már előre elkészített korlát közé. Mikor lezárt a poro-zkáról, három, négy ur mindjárt körülvette. „Mi az ára a pejkóknak?“ Sárga János agyarára fogta a pipát s kedvtelve nézett a pejkóra. „Öt darab bankó uram!“ „Nem vezett meg, hogy ezért 500 frtot kérjen?“ „Itt maradjál ebben a helylyemben s az Isten Istenem se legyen, ha magam négy százast nem adtam érte.“ De abban a percében tovább ugrott, hogy ott ne maradjon s egy ugrással ismét a nyeregben termett. „Nézze, hogy jár a „Pista“, mert még ilyet Szabolcs-vármegyében nem láttak, vizsgálja meg azt is, milyen kantáros a ló!“ Kétszer kerülte meg jobbról, kétszer balról a korlátot, akkor nekieresztette s mint a villám, úgy ment a pejkó. Mikor visszajött, Ujhelyi Sándor kivette az 5 százast szó nélkül és odaadta. Sárga nagy flegmával zsebre tette: „Adjon Isten szerencsét.“ De már ekkor négyen is megvették volna a pejkót.

A másik tableauxban Simsi Ungvárról, három ponyvás sz-kér mellett tartott 24 szép lengyel lovat. Körülfogta az uri közönség. Simsinek volt egy zsidó kocsisa strimliben, papusban, hosszú slafrokkban, füle mellett két pájész, lajbijáról két oldalt miatyánkok csüngtek le. Midőn egy ur ember háts lovat kért, a lengyel zsidónak azt mondja Simsi: „Doun, kapj fel a lóra, mutasd meg, mit tud a fakó.“ Es a zsidó slafrokkban, puliderben csak úgy szórén, egymásután lavogolta meg a nem épen szelid lengyel lovakat. Hanem Simsi nem elégette meg a parádét, melyet egyik szürke kifejtett s elkezdte verni ostorral, erre a szürke megriadt s úgy elvitte

Debreczen város hosszu időre lerótta tartozását. Tény az is, hogy alig van vidéki városaink között egy is, mely oly sokféle alsó, közép és felső tanintézettel dicsekedhetnék, mint Debreczen s hogy ezen tanintézetek között talán egy sincs, mely egyszer s másor, sőt állandóan is, ne élvezné a város pártfogását.

Az arra való hivatkozást is többektől hallottam, hogy Debreczen város tulajdonképen föl is van oldva azon kötelesség alul, hogy a közoktatásügyre annyi áldozatot hozzon, mint azon városok, melyekben községi jellegűek az iskolák, úgy okoskodván ezek, hogy a közoktatásügy nálunk csaknem egészen a felekezetek kezében van s költségeiről ezek gondoskodnak.

De bármilyenek legyenek a viszonyok, szerintem felesleges azt bővebben bizonyítgatnom, hogy Debreczen város törvényhatóságának sem eddig hozott több szézezer forintba menő áldozatai, sem még csak papíron lévő elvállalt kötelezettségei, sem azon körülmény, hogy az egyházak, kevesebb részben az állam s maga a társadalom is tartanak fenn tanintézeteket — nem lehet ok arra, hogy a város évi költségének csak 7-6, — illetőleg csak 6-4%-kával járuljon közoktatásügyi és közművelődési czélok istápolására, midőn mindnyájan érezzük, hogy dacára a hozott áldozatok nagyságának, itt is, ott is sok a javítani, a pótolni való s midőn azt látjuk, hogy más városok évi költségjének iskolák és humánus intézmények nemcsak relative, de absolute is jóval nagyobb összegekkel szerepelnek.

Példaképen csak két várost említek fel. Budapest főváros rendes bevételének 16,5%-át, vagyis 8.517000 ft rendes bevételéből 1,411000 frtot, — a Debreczennél kisebb népességű s jóval kevesebb törzsvagyonnal bíró Arad város pedig 22,5%-át, vagyis 351730 frt rendes bevételéből 77672 frtot irányzott elő a jövő évi rendes költségvetésben tisztán oktatásügyi czélokra; már pedig mind Budapest, mind Aradon ép úgy vannak állami, felekezeti, társadalmi, magán tanintézetek mint Debreczenben, — s hozzátehetjük, hogy

Dount, hogy fél óra mulva került vissza a többihez.

Ismét egy másik csoportban Schvarcz látható, a ki lejtött Miskolcra, hozva magával a Felföld minden nyomorék lovat, melyek a kövön már nehezen mentek, de a homokon vagy puha gyeven még meglehetősen mozgáltak.

De szebb volt ennél az a számtalan fogat, mely ily alkalomkor a debreczeni vásárra bekerült. Nyilt kocsiokon előkelőhölgyek jöttek ki a vásárra s a kocsiok palyosorokat kipezve, azokból nézték a kedvtelő közönség vásárlását. Stáray Ferdinándnak fiatal, ügyes tót kocsisa roppant s-bességgel taszitott be 5 lovat s nem állottak ott egy fertály óráig már megvette gróf Vay Mihály. Gróf Vay József egy szép telivér sötét pejkanczán piafirozott s a közönség nem tudta, a lovat bámulja e jobban vagy a lovast? A temérdek kocsi közt Szunyogh Bertinek volt 5 fekete lova. Egy f-földi ismerőse azt mondja: „Szertném a lovaikat látni, de úgy be vannak ékelve, hogy meg sem tudnak mozdulni helyükéről.“ Visszaforudt a bakon ülő kocsis: „Dehogy nem tudok kimozdulni nagyságos uram, mindjárt indulunk.“ Felfogta az ostorát s azt mondja: „Zuruc“ Erre az öt ló hátraszitotta a kocsi mintegy 10 öle mikor szabad volt az ut, a kocsis közbekialtott s gyönyörű mozdulattal fordultak be a néző közönség elé. A vevő azt mondja: „Berti pajtás! hogy adod a gyeplős lovat?“ „1500 forint.“ „Nem bolondultál meg! Hát az ötöt együtt?“ „Az is 1500 frt.“

Négy fiatal pejlovat hozott be Klobusiczky Eduárd Petriből. A csikók nemesek, szelidek, szépek voltak, de felső tekintetre látszott, hogy sem az ur, sem a kocsis nem tud a lóhoz. A szép négy csikó rémitó ügyetlenül állott fel. „Azt mondja Komáromi Józsi

ezen tetemes költségeken kívül mind Budapest, mind Arad egyházi és művészi célokra is költ, amiről például 124000, emez 6245 frtot vett föl vallásügyi kiadások czimén 1890 évi rendes költségvetésében. — Az árvíz és restructio terhei alatt görnyedő Szeged város közoktatásügyi budgetje szintén ily magas összegeket tüntet elő.

Szeged város szolgáltatja annak is egyik követésére méltó példáját, miképen kell a városi hatóságnak a pusztai és tanyaik tanköteles gyermekek iskoláztatásáról kellőképen gondoskodni. — Ott az alsó- és felső tanányok mindenfelé jókarban tartott, népes községi iskolák találhatók.

A debreczeni puszták körülbelül 12000 lélek lakik s mindössze két pusztai iskolák van az Ohaton. A többi pusztákon több száz gyermek minden oktatás nélkül nő fel, mert sem az egyház, sem a város, sem a birtokosok nem gondoskodnak iskolák berendezéséről, hiába sürgetti azokat évről évre Kiss József kir. tanfelügyelő. — Hát ez a szomorú, szegényes állapot is, nem azt bizonyítja, hogy kevés az az összeg, melyet a költség előirányzatban a XV. rovat alatt találunk?

A város elemi iskolák dotációját s ingyenes iskoláztatási alap címén adja a felekezeti iskoláknak a segélyt. Ez a segély általában s talán egészen is a tanítók fizetésének javítására szolgál. Ugy de a czél még sincs teljesen elérve. Mert az csak nem lehet sem a városnak sem az iskoláknak tenntartó testületeknek a czélja, hogy a tanítók 500—600 frt mellett nyomorogjanak ötödéves pótlékra való kilitás nélkül. — Sem a gazdagnak és fényesnek nevezett debreczeni ev. ref. egyháznak, sem Debreczen város közönségének nem válik dicsőségére az, hogy tanítóit, csak anyagi fizetésben részesíti, mint például egy falusi gyülekezet, mint például a földesi és hogy mindezt nem hozta be a tanítók fizetésnek a szolgálat időtartamával való növelését legálább 800 frtig.

Ugy hallatszik, hogy ez tervben is van véve. Csak aztán az intéző körök ne huzzák halasztásuk a kivételét. A közoktatásügyi érdekének mindegy akár az egyház, akár a város vállalja magára az új terhet, csak valamelyik vállalja el. Ha megosztottnak rajta, annál könnyebben elviselhető. Különben is megbírják.

De nem csupán tanítóink fizetése kevés, kevés a tanítók és tantermek száma is a tanköteles gyermekek nagy számához mérten. Ime egy másik ok, a miért keveseljük amaz 54000 frtot.

A költségvetésből örövendesen látom, hogy a város új kisdóvódót nyit meg (ez az árok utcai óvoda), a mi által 506.75 frttal növekedett az óvodák tétele. A költségvetés készítői, úgy látszik, nehezen is várták ezt a költségzaporodást s hogy nagyra is vannak vele. A rendkívüli költségvetés rovatából menten ki törölték azt a szerény

300 frtot, a mit néhány év óta kiadott a város a Fröbel gyermekert egyletnek. Ezek az urak valószínűleg úgy okoskodtak, hogy most már elegendő kisdóvódót fog a városfenntartani, t. i. kettőt* (az egyháznak is van egy) s miután az Árok-utczán lesz kisdóvoda, minek akkor a Piac-utczára, a város közepére a Fröbel gyermekert?

Bármi indok vezrelte is a költ. élelőirányzat összeállítását, mikor törölték azt a 300 frtot, az nem lehet olyan, hogy azt a városi közgyűlés is elfogadja.

Ha eddig elismerte a város, hogy a Fröbel gyermekert Debreczen elhanyagolt, nyomorúságos kisdóvólásügyi viszonyai között hiányt pótol, jó munkát végez, úgy el kell ismernie azt most is s ezen társadalmi uton fenntartott intézet létesítését nem szabad az eddigi segély megvonása által illuzoriussá tennie. — A segély beszűntetése csak úgy volna indokolt, ha a gyermekert nem felel meg hivatásának, vagy már annyira megismosodott, annyi tőket gyűjtött volna, hogy tennálhatása a törvényhatóság támogatása nélkül is biztosítva volna. — Ugyd a feltéves első részére igennel, a másodikra nemmel felelhetünk.

Azt, hogy középirtanodát végezni akaró ifju számára egy 300 frtos ösztöndíj vétetett föl a rendkívüli költségvetésben, az iparos osztály, általában az ipari barátok örövendesen vehetik tudomásul s csak dicsőségére válik a közgyűlésnek, ha hazai iparunk fejlesztését igyekezni fog ily módon is előmozdítani.

Szerettem volna megtalálni a költségvetésben azt a 27000 forintot, a melyet egy „illetékes és hivatalos helyről“ kelt közlemény szerint Debreczen város évente szinügyi czélra fordít. Természetesen nem találtam meg. Még impozansabb számokat tartalmaz ugyan a költségvetés, ha a főszámvévo ur mindama kamatvesztéseket felszámítaná a kiadások rovatában, melyek direkt jövedelmeket nem hozó befektetések vagy elfuserált városi alkotások költégei folytán állanak elő, hanem ez olyan irreális és olyan komikus költségvetési tervezet lenne, — melytől legelőször is a főszámvévo ur döbbenne meg. — Ily számítással Arad, Szeged és Temesvárosok, a ho' mindenképp leeggett egy fényes, drága színház, már két-két színház építési költségeiből származott kamatvesztéssel segítik szinigazgatójukat, ne hogy valamiképp adósságokba keveredjék — szegény. —

Jól figyelemre vettem azt a 6698, illetőleg 9698 frtot, mely a színház czimén irnyoztatik elő. — De úgy találtam, hogy az ott feltüntetett számlálmányok értékéből eleynszöleg csekélysz, a mivel az igazgatónak közzévetve könnyítve van s így az igazgatónak adott segélynek volna tekinthető. — Ezen összegből 8047 forint a városi tulajdonát

* Talán még az árok-utcai óvoda sem épülhetett volna föl a házijénatár pénzéből, ha véletlenül nem áll rendelkezésre vagy néhány ezer forintnyi kisdóvólási czélra gyűlt alap?

Klobuczkynak: „Te Ede! milyen jó gyepős ló az az ostorhegyes!“ „Ugyan ne boszants.“ „Te Pali; hajtsd el a 4 lovat.“ „Mindjárt csak elöb elmegyek félóra, újra befogom őket, akkor elhajtom, de így lehetetlen. Pali felült a kocsiira s elment a szöllőskertek mögé. A fogatnak az volt a legnagyobb baja, hogy a nyerges ló vitte a kocsit — az volt a legjobb — az a rudasra nyomta a tudat, a két első pedig mindég félre járt. A rudas egy erős felszáju ló volt. A mint elérték a szöllőskerteket, mind a négy lovat kifogták. az istrángokat rövidre vették, a legkisebb bet gyepőre fogták, a felszájuakat a gyepőlő az alsó karikába nyomták s elemek mintegy fertály óra járásnyira, kétszer megigazitották a gyepőket, harmadszor suhogót bocsátottak s a négy csikó, egészen másként állított be a vásárba. Azt mondja Bay Berti: „Ha olyan híres az a négy csikó, gyere utánam, két órára jár az idő.“ Baynak jó két trappere volt s nem is számított arra, hogy a négyest elhagyja! Pali azonban az első lovakat mindég a Bay lova elibe bocsáthatta úgy, hogy az kénytelen volt egyszer jobbra, egyszer balra kerülni, úgy, hogy egyszerre érkeztek be a Hatvan-utczába s a négyes behajtott a Fenyes házhoz, a nélkül hogy Bay megelőzhette volna.

Vásár után, estefelé a belső vásárba gyülekeztek az urak össze, mely könn volt a Tizenháromváros szelében. — Ott volt Bécsből Megaszay s Budapestről számos nagykereskedő Karaczay és Quentzer árulták a ka'apokat, Kramer és Goldner a ruhákat. — A Goldner-boltból egy szép szőke szidólán y egyszerűen öltözve frakkot vegyenek-e vagy a szép leányt nézék. A szomszéd boltban Herzberg ékszerárta tárt fel kincsait, roppantul hitel-zve s méregdrágán árulva gyémántjait.

Tul az uri vásáron kezdődött a csizmaszür-, ka'ap-vásár, nyalka magyar menyecskék, darutollas legények és férfiak kíséretében alkudznak minden sátor előtt.

Este egy kicsi kis színházban, melyet hazafiságból emeltek, ajándékból készítettek, izzadt rettenetesen az egész beférő műértő publicum.

Színház után kezdődött a bál, a zene. — Az egyik csapat Aranyiné asszonynál ütötte fel a sátozt, mulatozva, kártyázva reggelig, míg a másik, inkább távozkevelő közönség, a „Fehér ló“ban várta a nap felvirradását. — Minden vendégelőben jobbnál-jobb zenészek húzták a szép magyar nótákat, melyek mai tükélyükre csak úgy fejlődhettek, mert volt a ki a zenészeket fizesse és lelkesítse.

A debreczeni vásár a régihez képest már csaknem elenyészett. A város megújult, megszépült, nagyvárosi színezet nyert, belsőleg is emelkedett kulturintézetében, emelkedett közjólétben, vagyonosodásban. Ha sajnálják is azok a multat, kik a debreczeni vásárokon koronként egy két jó napot töltöttek, másfelől meg örülhetnek azon, ha a vidék s az ország fejlődését kétségtelen biztosítókkal felruházva, maguk előtt szemlélhetik. —

A cikkünkben említett emberek közül számosan elhaltak, némelyek hírikben megfogyatkozva, — jelentőségükől épen annyit veszítettek, mint maga a debreczeni vásár. De a maguk idejében megtették azon nélkülözhetetlen szolgálataikat, — melyek nagy eszmék gyors megérlelésére és életbeléptetésére mulhatatlanul szükségesek.

A négyes fogatok eltűntek, ma gözősök viszik nagy kényelemmel az utazókat, a zónarendszer életbeléptet, adja Isten, hogy csodás felvirágzását idézze elő édes hazánknak.

képező színház tatarozására, tüzkár elleni biztosítására, (a mit a közönség személybiztonsága érdekében is kötele a város a saját épületében eszközöltetnie), és épen ezért szükséges felszerelésekre esik (de a melyek miatt új teher nehezedik az igazgató budgetjére.) A többi kiadások is olyanok, hogy azok alig könnyitenek valamit az igazgatón, sőt a szinészt szoros értelemben vett érdekeiből majdnem feleslegesek; sokkal inkább csak arra való, hogy a város érdekeit szolgálják. — A színházi felügyelő, ruha és szertárnok a színház és felszerelési őrizetére hivatják s a mi szolgálatot az igazgatónak teznek, azért ez különdíjazza őket. Gépmestert is fizet a város 250 frttal és lakással. — De tudvalevő, hogy ez a gépmester egyéb városi dolgok elvégzésére is igénybe vétetik. — A szinigazgató neki is megfizet, a miért a színháznál is gépmesterkedik. A 9698 frtból 3000 forint az idén berendezett új suffita világítás költségeire a rendkívüli költségvetés rovatában van föl véve.

E színházi kérdést, mely a mult napokban bő megbeszélés tárgyát képezte a sajtóban, csak azért emlittem föl, mert ki akartam tüntetni, hogy Debreczen város olyan fontos közmívelődés intézményre, minő a szinészet, szintén keveset költ, s hogy jelezsem, miszerint ezenkívül alig marad még valami, a mit a művészeti muzsája Debreczen városától kiérdemelt.

Már pedig a nemesség és vagyon Debreczen arra is kötelezi, hogy egy-egy kulturális vagy művészeti intézménynek ne csak alapvetéséről, hanem megélhetéséről is igyekezzen gondoskodni.*

Napi hírek.

— A közkórház építése. Multkori számunkban emlitettük, hogy a városi nagy építkezések kereténélvél megbizott állandó küldöttség csütörtökön ülést tartott a közkórház építése és a honvédlaktanyák kibővítése ügyében. Balogh Mihály főmérnök a kórház terveiről, építési költségelőirányzatról s azon főbb elvekről, melyek a tervek készítésénél irányadóul szolgáltak, a küldöttség elé terjedelmes je entést terjesztett, azon indítványal együtt, hogy a küldöttség a tervek és költségelőirányzatot a tanács utján elfogadás végett a folyó hó 26 dikán tartandó városi közgyűlés elé vigye. —

A mult évben tartott egyik városi közgyűlés 200000 frtot szavazott meg a közkórház építésére. Ez az összeg azonban egyáltalában nem mutatkozott elegendőnek olyan közkórház építésére, mely a betegforgalom nagyságának és a modern berendezésű kórházak követelményeinek megfelelően. A kórházat legalább is 203 betegágyra kellett tervezni s azt mindjárt kezdetben mindazon szükséges felszerelésekkel, berendezésekkel ellátni, melyek a betegsikeres gyógyítását, a mennyire az orvosi tudomány lehetővé teszi, biztosítják. — A pavillon rendszerben, egyelőre tíz különálló épülettel tervezett kórház építési költségei, a szellőztető és vízvezeték kiállítások, csatornázással együtt 315259 frt 40 kr-ra vannak előirányozva. A tervek és költségvetést Gerster Kálmán budapesti műépítész dolgozta. A kórház helyét a volt gazdasági tanintézet telke és a szomszédos városi luczernás van kiszemelve. A küldöttség magadévra tette a főmérnök indítványát vagyis elfogadta tervekét és költségelőirányzatot s azokat további intézkedés végett közgyűlés elé terjeszti. A tanács kedden tárgyalja ez ügyet, melyre hetfőn még visszatérünk.

— A debreczen-f. abonyi vasút építéséhez a kormány meghagyása értelmében október 2-án okvetlenül hozzá kell kezdeni. De a munkálatokhoz előbb is hozzá fognak. Tegnapi elött már nagyszámu idegen munkáscsapat érkezett Debreczenbe, a mely innun azonnal tovább indítottat a Tiszához.

— Csaldai öröm. Tisza Kálmán szül. Dégenfeld Iona grófnő, férjének haza érkezése óta, a budavári kormányelnöki palotába időz. Az Ostendéből visszatérő kormányelnököt már utóközben a nürnbergi állomáson, azzal a távirattal örövendeztette meg, hogy ismét nagyszülei örömeik van. Ugyanis fioknak, Tisza István orsz. képviselőnek, a mult napokban kis lánya született.

— A gazdálkodók figyelmét felhívjuk a 22-én, holnap megtartandó katonai lóvásárra, mely a Salétrom laktanya melletti térségben a fedett lovarda mellett lesz. A kormányt Kovács ezredes ur, a polgári hatóságot pedig Nánássy Ferencz ur, a lötenyésző bizottság elnöke fogják képviselni.

— Magyar tudósok kirándulása. Abdul Hamid szultán, mint már megirtuk, megengedte, hogy a magyar tudományok akadémia egy küldöttsége a konstantinápolyi császári

Azokra nézve, melyeket e közlemény írja a csütörtöki számban emondott, ma lapunk egyik dolgozó a felekezeti iskolák építését, jókarban tartását, a segéd tanítók lakással való ellátását nem a házijénatár terheire, hanem Debreczen város közönségének iskolai czélra tett 140000 frtos alapítványi kamatából eszközözi a város. Ez által némileg enyhül az a szigorú kritika melyben a cikksorozat írja Debreczen város közönségét részeseit.

könyvtárakban Korvinák s egyéb magyar művek után kutathasson. Ez az első európai fürök portánál, hogy a szultán egy európai akadémia küldöttsége előtt, kutatás czéljából megnyitja a császári könyvtárak zárt ajtait. Az akadémia küldöttsége, melynek tagjai: Fraknoi Vilmos akadémiai másodelnök, Thaly Kálmán orsz. képviselő és Csonatosi János muzeumi könyvtárőr és Vámbéry Armin a vezető tegnap elött kelt utra Konstantinápolyba. Dr. Abel Jenő egyetemi tanár, már három nappal elutazott. A küldöttség konstantinápolyi tartózkodásának és utazási költségeinek fedezésére a király öfelsősége magánpénztárából 6000 forintot utaltványozott. Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter külön szaloukocsit bocsátott a tudósok rendelkezésére, mely őket egész Konstantinápolyig szállítja, hová szombaton reggel érkeznek. Abdul Hamid szultán az akadémia öttagu küldöttségét saját császári palotájában akarta elszállásolni, de a tudósok a szultának e nagy kegyét nem fogadták el. A magyar tudósok a török fővárosban hat hétig fognak tartózkodni. —

— A jogászegyelő-egylet alakuló gyűlésen Galánfy János 4. jh. elnöknek, Csiba Sándor 4. jh. pénztárnoknak, Nagy Imre könyvtárnoknak, Tüdös László 4. jh. főjegyzőnek választott meg.

— Halálozás. Sulyos csapás érte Tóth János köztisztviselőt álló városi házijénatárnok urat. Szerető nejét veszítette el. A család a következő gyászjelentést adta ki: A legmélyebb fájdalom lesújtó érzetével tudatjuk forrón szeretett jó nóm, pótolhatlan édes anyánk, nagyanyánk, szeretett testvér és rokon TÓTH JÁNOSNÉ szül. Fazekas Mária asszonynak folyó hó 20-án délután 4 órakor, boldog házasságunk 46-ik évében, 7 napi sulyos szenvedés után, szélhűdés következtében bekövetkezett esendés elhunytát. Felejtetetlen kedvesünk porrézei folyó hó 22-ikén délután 3 órakor fognak a piac-utczai 1902-ik számú háztól, a kistemplomban tartandó gyászszertartás után a czeplédu tczai sírkertben örök nyugalomra letétni. — Végtisztviselőre rokonainkat, s bánatunkban osztozó ösmerőseinket szomorú szívvel meghívjuk. Debreczen, 1899. Szeptember 21. Bánatos férje: Tóth János, gyermekei: Tóth Kálmán, nejevel Kiss Máriaival, gyermekeik: Kálmán, Mária és Ilona; Tóth Mária, Simon István férjével, gyermekeik: Mária, Gizella, István, Béla, Kálmán, Zoltán és Lajos. Testvére: Fazekas Lajos, nejevel Váradai Erzsébettel; gyermekeik: Lajos; az összes rokonok nevében is. Csendes legyen siri álma s legyen áldott emlékezete!

— Dr. Kentzler József városunk jeles orvos, ki a nyarat mint fürdőorvos minden évben Gleichenbergben tölti, — már hazakézzett s itt a szenvedő emberiség rendelkezésére áll. Lakás Nagy Hatvan utca 1095. sz. a van.

— Esti tanfolyam. A kereskedelmi akadémia a jelen tanévben is tartanak heti 8 esti órában előadásokat feltötteknek a kereszámán, könyvviteltan és kereskedelem-ismé, meg levelezésből. E tanfolyam október elséjétől márczius hó végéig tart; tandíj 20 frt; beiratkozási f. hó 28-ig beazórolag. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

— A honvédlaktanyák kibővítése. A honvédségi gyalogság századkereteinek zászlóaljanként egyrőlnegyre s a lovasságnek osztálykonként kettőről háromra való emelése folytán szükségessé vált, hogy Debreczen város a honvédlaktanyákat kibővítse. A kibővítésre vonatkozó vázlatok már korábban elkészítettek s azok a honvédelmi miniszterhez föl is terjesztettek. A miniszter e vázlatok alapján elrendelte a tervrajzok kidolgoztatását. Ez ideig azonban még csak a lovassági laktanya mellett építendő istállók tervei és költség számítása dolgoztatott ki annyira, hogy az istállók építése már most megkezdhető. — A kibővítés tervei és költségszámítása többi részének kidolgozására még legalább 2 hónapnyi idő szükséges — Minthogy azonban az összes kibővítési munkálatoknak 1890. végére teljesen befejezve kell lenniük, a város tervezett nagy építkezési fogantatásait megbizott állandó küldöttség közelebbi ülésén Balogh Mihály főmérnök azon indítványt tette, hogy a város az istállóknak még az idén leendő építése megkezdése iránt azonnal intézkedjék. Tehát a péterfia-utcai laktanya mellett szükséges kisajátítási eljárás engedélyezését kell a városnak kérnie a kormánytól s ugyanekkor az istállók építését elrendelnie, a mely a kisajátítási költségekkel együtt körülbelül 42000 frtba kerül. A kibővítési munkálatok ezen istálló építésén kívül még a következőket foglalja magában: — a péterfia-utcai laktanyának emeletre való vételét, a péterfia-utcai ugynevezett utcaháza udvarán emeletes honvédségi iroda helyiségi építését és a Széchenyi utca végén levő laktanyánál egy földszintes épület építését. — A péterfia-utcai laktanya földszinti helyiségeiben raktárak lesznek, az emeleten pedig legényiségi szobák. — Mindezen építkezések együttesen 28228 frtnyi költséget igényelnek. A honvédelmi miniszter viszont körülbelül 15000 frt évi haszonbért fog fizetni az ekként kibővített új laktanyáért; különben a haszonbért végezen a kibővített laktanyák átvételekor kiküldött osztályozó bizottság által fog véglegesen megállapítani. — Ha azonban sikerül a városnak a most még vonatkozó honvédelmi minisz-

ter
a
ez
ny
tan
ter
vár
kib
lakt

váro
érte
sert
és k
Nem
juh
hab
den
igy
okt.
rozo
uttal
vásá
nisz
legu
jos
saját
és H
tízet
levél
állap
napo
alkal
neur
Rögt
level
nom,
kár
jó l
nem
írás
kint
mind
lőbe
határ

kit M
titkár
megy
a bü
Matie
egyes
gának
és vad
delni
alatt
a Kő
zotta
tani,
kaszt
védőj
vizsg
mond
mind
vizsg
gyen.
lott v
tot ő
csoló
hesse
vádak
sértés
rangu
nemze
ha ug
törvé
Kéri,
deljék
ő a v
hivat
lévő
vagy
vett
voltak
nyugt
nem
el, ak
dobja

Dalmá
zászló
ezenb
igen s
bajtárs
elembe
La j o
cszász
nan g

geltől
eső, pe
minde
ugyan
mikor
hirdeti
is a lig
tornyó
Valóba
keresk
nyakun
böl me
czikke

keresk
állomá
kedvez

magyar
eset a
európai
zéljából
ajtaik
tagjai:
Thaly
Cson
Ámbéry
Konstánár,
Lótség
ntázási
lel-
00 fo-
szalon-
zslésre,
állítja,
ul Hal-
lőtsé-
elszál-
nagy
dások
tartoz
gyü-
Csiba
könyv-
zőnek
Tóth
szár-
szalád
egmék
for-
nyánk,
TÓTH
ynak
g há-
szen-
övet-
ked-
án 3
zamu
rász-
sír-
nk-
vel
21.
Tóth
ik:
mon
ella,
est
szé-
oko-
a s
or-
den
ár-
ke-
95.
ka-
8
sk.
se,
jté;
uk
n-
ó-
ak
se
á-
ó-
el-
sz-
k
t.
s-
g
s
A
bi
u
n
s
t
g-
s
s

tert rábírn, hogy a kibővített laktanyák a szabványos laktanyák közé osztályoztassék, ez esetben 20000 frt. évi haszonbért reményelhet a város. — Az állandó bizottság elfogadta a főmérnök indítványát; azt a tanács utján a szept. 26. diki közgyűlés elé terjeszti s egyuttal javaslatba hozza, hogy a város kérelmezze a honvédelmi miniszternél a kibővítendő honvéd laktanyáknak szabványos laktanyául való elismertetését.

— Az őszi országos vásár egyrésze a városi tanácsnak mai ülésén hozott határozata értelmében, tekintettel a szarvasmarhák és sertések között járványszerűen uralkodó száj-és körömfájásra, orbán betegségre elmarad. — Nem tartatik meg a sertés-, szarvasmarha-, juh-, gyapju-, csont-, köröm-, szaru-, marhabőr-, juhőr és kecskebőr vásár. Minden egyéb vásár megtartható lesz, így a lóbor-vásár szept. 30. dikan, a lóvásár okt. 6-7. dikan, s a kirakó vásár a meghatározott időben okt. 8. ig. A városi tanács egyuttal megette az intézkedést, hogy egy pót vásárnak még októberben való tartása miniszter által engedélyeztessék.

— Kossuth Lajos egészségi állapota. A legújabb és legautentikusabb hír Kossuth Lajos egészségi állapotáról, nagy hazánkiának sajátkezűleg írt, Turinban, szept. 16. án kelt és Hentaller Lajos országos képviselőhöz intézett levelével érkezett Magyarországra. A levélben Kossuth Lajos ezeket írja egészségi állapotáról: „Betegséggel bajlódtam két hónap óta; nem volt veszélyes; de nagyon alkalmatlan. Jobb kezem és karom csuklójának neuralgikus fájdalma miatt nem tudtam írni. Rögtön akartam válaszolni e hó 3. án kelt levelére; megkísérlettem, abban kellett hagyynom, nem ment. Pár nap óta jobba csokán vagyok, bár távolról sem jó. Irni még mindig nehezemre esik, de már nem lehetetlen. Hát megpróbálom a választ írást.” Kossuth Lajosnak Olaszországból való kiutasításáról szóló ostoba híreket újból és minden kétséget kizárólag megegyeztetik. Különb is Kossuth Lajos ünnepies parlamenti határozat által már rég olasz állampolgár.

— A Kókán-pör. Komjáthy Béla ügyvéd, kit Matlekovics Sándor nyugalmazott államtitkár az ellene irányult vádak tisztázásával megbízott, terjedelmes beadványt nyújtott át a büntető törvényszéknek. A beadványban Matlekovics Sándor már nyilatkozik ugyan egyes vádakra, de a bizonyítást föntartja magának arra az időre, mikor a törvényszék az e vádakra vonatkozó vizsgálatot el fogja rendelni. A beadványban Matlekovics tíz pont alatt felsorolja mindazokat a vádak, melyek a Kókán-pör végtérnyalásakor ellene elhangzottak. E vádak mindazt látszanak bizonyítani, hogy ő a vádlott által elkövetett sikerkasztásban bűnrészes, miért is a vádlott védője Matlekovics Sándor ellen is kérte a vizsgálatot kiterjeszteni. Ő ugyan önzéssel mondhatja, hogy a reá vonatkozó állítások mind alaptalanok, de mindaddig, míg a szigorú vizsgálat a tényállást ki nem deríti nem akarja, hogy szavának bármily mértékben is sulya legyen. Ezért kijelenti, hogy ő is hozzájárul a vádlott védőjének kérelméhez, mikép a vizsgálatot ő reá is kiterjesztesse. Nines ugyan parancsoló jogszabály arra, hogy az ártatlan kérhesse maga ellen a vizsgálatot, de mivel e vádak által nemcsak egyéni becsülete szenvedést, hanem a magyar állam magasabb rangú közhivatalnokának megbízhatósága s a nemzet becsülete is kockán forog, kéri, sőt ha úgy fejezheti ki magát, követeli, hogy a törvényszék derítse ki a tárgyi igazságot. — Kéri, hogy a vizsgálatot ellene azonnal elrendeljék s e célból a vizsgálóbírók kiküldjék. Ő a vizsgálatnak nyugodtan néz eléje, mert hivataloskodása alatt a hivatalos kezelés alatt lévő házi vagy a kiállítási pénztárból a maga vagy más céljára privát kölcsönt soha sem vett föl, a pénztárak kulcsai nála soha sem voltak őrizet alatt s a bérkocsi számlákról nyugtákat soha sem állított ki, mert azokat nem ő fizette. Beadványát azzal fejezi be, hogy ha a bíróság a vizsgálatot nem rendeli el, akkor sérti magasatos földadatát s áldozatul dobja öt ellenségi gyanúsításainak.

— Távózó katonák. A 39. gyalogezrednek Dalmácia fővárosába Zarába áthelyezett 3. dicszálója csütörtökön este indult el Debreczenből új állomáshelyére. A vitéz zászlóalj igen sokan kísérték ki az állomáshoz, nemcsak bajtársaik, de egyéb ismerőseik is a polgári elemből. A városi hatóságot egyedül Laky Lajos tanácsnok képviselte a szívós bucsuzásnál. A zászlóalj Triesztig vasuton, onnan gőzhajón utazik tovább.

— A szüretre átkozott rossz időjár. Reggeltől estig, estétől reggelig egyre szakad az eső, pedig e nélkül is bősüret lenne most s miúdesetre vigabb mint ily. — Mendelovics ugyan hiába való fáradsággal terheli magát, mikor „mezei-, szalon- és szobai tüzijátékait” hirdeti. Kinek volna kedve most rakétákat eregetni a magasságos ég felé. Tanhoffer ur is aligha muathatja be nekünk a párisi Eiffel tornyot a Nagyerdőn tüzből. Elmosná az eső Valóban Novemberet Comp időjárás — nagykereskedő cég oylan tolakodva küldözi a nyakunkra a mustarait, hogy már szívünkbe meguntuk ezeket a saison előtti divat-cikkeket.

— Kereskedők és iparosok figyelmébe. A kereskedelemügyi miniszter ur a hazai vasuti állomásokon feadott ablakramákra nézve díjkezdemény engedélyezését indokoltan ta-

lálván, alólirt kamarához f. hó 11-én 45371. sz. a. intézett leirata szerint utasította a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy ilyen ablakramákra küldemények után 5000 kgr. feladása esetén a helyi díjszabás A. osztályu tételeit, bármely mennyiség feladása esetén pedig ugyanazon díjszabás II. osztályu díjtételeit alkalmazza; — miről az érdekelt felek tudomás vétel végett ezennel értesítettnek. Debreczen, 1889. Szeptember 20. A kereskedelmi és iparkamara.

— A budapesti tudományegyetemen a rendes beírások határideje hétfőn járt le. Ezután csak dékáni, rektori, illetve miniszteri engedéllyel lehet beiratkozni az egyetemre. A négy fakultásnak eddig összesen 2770 rendes hallgatója van.

— Alapos oktatás, gyakorlott mód szerint német és francia nyelvben úgy kezdők mint haladók részére a társalgásban is, házbán és házon kívül, egy úri nő által nyerhető. Szives ajánlatokat elfogad Neidlinger G. cég iródfőnöke piacz utca 2318 sz. a.

— Az ecrasit. Ez lesz az osztrák-magyar hadsereg robbantó szere. E szert, melynek sem kőfal, sem vaspáncél ellen nem állhat, Pozonyban gyártják. F. Itallófi Siesch és Kubinyi, a posonyi dynamitgyár igazgatója és mérnöke. Hogy miféle alkatrészekből áll, azt a legnagyobb titokban tartják. Már 1887-bent látták fel s ugyanakkor fel is ajánlották a közös hadügyminiszternek. Ez azonban csak most, midőn a türelmet vesztett cég ide-ú hatalmakhoz akart ve'e fordulni, tette meg a kísérleteket az új robbantó-szerrel. Polábn három, egyenkint harminc centiméteres vaspáncóit helyeztek egymás fölé s egy bomba, melyet ecrasittal föltölttek meg, két pánccelt teljesen összerongált s a harmadikba is befuródott. Olmütben pedig egy felhagyott erődött; bombáztak meg ecrasitos golyókkal s a ti edik lövésre úgy elpusztult, az hogy a romokat le kell hordatni. E kísérletek után e robbantó szert elfogadták a hadsereg robbantó szeréül.

— A bakkancs. Önkénytelen is eszembe jutott ma a derék Lichtenstein Ulriknak, a középkori boldos troubadournak egyik esete. A derék Lichtenstein Ulrik ugyanis egyszer imádottjárt duellálván, sebet kapott a mutatóján.

Megizente ezt az imádottjának. Az imádott grófné azt iz-nte vissza, hogy nem hiszi a dolgot: a lovag urnak szokása „a z á g o l n i.”

Megaragudott erre a derék Lichtenstein Ulrik; lecsapta a kardjával az egész ujját és azt küldte el az imádottjának.

Hát ilyenforma dolgot cselekedett meg egy földesi „fi”, a ki most „Bosnyákban eszi a császár kenyerit.”

Azt írta multkoriban haza, hogy küldjenek neki pénzt, mert egy kis „háborujok” volt a törökkel és átlótték a ballábát.

Erre azt felelte vissza az apja, hogy: „Tudod, édes fiam János, szép dolog az a katonalelet, magam is voltam katona, el is katonáskodtam Tajfánországn az apámnak néhány évi természet, hanem azt még se tettem sohasem, hogy az anyámat rémítgettem volna. Tavaly nyáron ellopták a puskádat, küldtem 30 forintot egy új puskára; a multkor fölrobbant a prekaporostornyotok, a ruhád összeégett! kaptál 60 forintot új ruhára: most meg azt írod, hogy egy ágyugolyó keresztül ment a lábodon, aztán 8 pengőbe kerül egy új eszázári bakkancs. Hát tudod, édes fiam, azt szeretném én tudni, hogy van az, hogy a katonapajtásaidnak sem a fegyverét nem lopták el, sem a ruhájuk össze nem ég, az ágyugolyót sem szenvednek, csak éppen terajad esnek meg ilyen szerencsétlenségek.”

Erre a levélre aztán 8 nap mulva érkezett egy 14 kilogr. nehéz postai küldemény. Félbontják „nehéz csomagot, hát kifordul belőle egy irga matlan rongyos bakkancs, az o dalán egy nagy lyukkal; a bakkancsból pedig egy nagy rozsdás ágyugolyó.

Az első pillanatban mindenki kifutott a szobából: azt hitték, hogy a golyó explodálni fog, de a katonaviselt s pa csakhamar megmagyarázta, hogy nem kell félni: ez csak afféle „síket golyó”

A golyó csalahatatlannul belepásztolt a bakkancs oldalán levő lyukba, még az is lát-szott a lyuk szélén, hogy megpörkölte a golyó.

A bakkancsból kihérlélt még valami. Egy levél. Magyarázat a golyóhoz és lyukhoz. „Édes szülem! Szomorú szívemnek nagyon nehezen esett a levélük. Mán hogy én hazudnék! Soha életemben nem hazudtam én, nem is oylan a nevelésem. — Csak egyszer hazudtam, akkor is csunyául elvert az édes apám. Hát ha mán oylan nehezen nyílik az bugyellárisuk, itt küldöm a bakkancsomat, a mit a h a l á l o s ágyugolyó kifurt. Örökre meg is sántultam volna, ha jó előre ki nem rántom belőle a lábamat. Ezek után maradok szomorú szívvel szerető fiuk János.”

Természetes, hogy az új bakkancsra való 8 új forint már utazik Bosnyákország felé.

Irodalom.

„Prók.” Boldisár Kálmán, lapunknak ügyes, kedvelt tola fiatal dolgozójárja ily oimmal bocsát nyilvánosság elé egy kötet elbeszélést, melyre következő előfizetési fölhívást küldötte szét:

„Előfizetési felhívás Boldisár Kálmán „Prók” című beszélykötetére.

Ismeretlen név kopogtat a közönség ajtaján, hogy beboosátást kérjen. — de a hang, melyen szólan fog nem lesz idegen.

Mindenki járja az életet, ki báronyban, ki daróban; én az életről írtam a maga valóságában. Nem vezetett magas képzelődés, tollam úgy fogott, a mint a tapasztalás vezette. Igyekeztem beszámolni azzal, a mit az emberek szíve és vére mond. Hiszen az élet prózájában van a legtöbb költészet.

Egy kötet beszélyt adck sajtó alá, mely november hóban díszesen kiállítva körülbelöl 10—12 ivnyi tartalommal a „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájában jelenik meg. Előfizetési ár 1 frt. (Bolti ár 1 frt 20 kr. lesz.) Gyűjtők S előfizető után tiszteletpéldányban részesülnek. Az előfizetési pénzek, hogy a nyomtatandó példányok számára nézve előleges tájékozás legyen szereshető, legkésőbbben október hó 31-ig a „Debreczeni Ellenőr” kiadóhivatalába Debreczenbe küldendők.

Boldisár Kálmán.

Felelős szerkesztő és kiadó laputalajdonos: Vértési Arnold. Főmunkatárs: Kerezag Vilmos.

Az összes orvostudományok tudora

Dr. Tihanyi Sámuel

kezel mindennemű száj és fogbajokat, odvas fogakat

ájdalom nélkül (érzékletlenítés által) távoli el; fogakat töm porcellán, ezüst, arannyal, s egy állandóan alkalmazott (amerikátban képzett) fogtechnikus segítségével a legcélzesebb

műfog betéteket eszközöli.

Rendelő órák reggel 8—9-ig, délután 2—5-ig.

KASZANYITZKI ENDRE

előbb

Kuhinka István K.

üveg, porcellán, lámpa és háztartási cikkek raktára

DEBRECZENBEN.

ajánlja pontos kiszolgálást és gyári árák mellett az őszi és téli időnyre ujonnan érkezett és nagyválasztékkal berendezett

Ditmar és Brünner-féle a legjobbnak elismert gyártmányu, salon, függő és asztali petroleum lámpáit s minden hozzá tartozó cikkek nagy raktárát. Tisztelettel Kaszanyitzky Endre Képes árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Sebestyén Gyuláné

budapesti m. k. tudományos egyetemi okleveles szülésznő

Debreczenben, Mikló-utca 1908. sz.

Ajánlja magát a n. é. közönség szíves pártfogásába.

Egyszersmind van szereném tudatni, hogy saját lakásomon is elvállalom lebetegedő nők ápolását.

Titoktartás biztosítottatik. Tisztelettel Sebestyén Gyuláné okl. szülésznő.

A Margit fürdőben

a téli időny kezdete előtt szükségessé vált átalakítások miatt

a női gőzfürdő

e hó 23-án el lesz zárva

és helyette a férfigőzfürdő használatára következőleg van beosztva:

Mindennap déli előtt 6 órától déli 1-ig férfiaknak.

Mindennap délután 2-től esti 6 óráig nőknek.

A fedett téli uszoda 23-kától fogva a férfi vendégek részére egész nap rendelkezésre áll.

Az új zás tanításra beiratkozhatni bármikor a pénztárnál.

Szabó Lajos fia cég

Debreczen, Rózsater.

Az őszi időnyre raktárra érkeztek:

Női ruhaszövetek,

Flanell, Kasán, Moldon.

Gyapju Himalaya kendők

Haraszt kendők,

téli harisnyák.

Szönyegek, ágyterítők

PAPLANOK.

A hirneves cosmanósi gyárból:

Mosó velezek.

Mindenféle

BOROK

vásároltatnak

külföldi házak részére.

Jelentkezhetni

Grünfeld Leopoldnál

Varga-utca 2243. sz. a.

ZÁDOR LAJOS

selyem, divat, kézműáru kereskedése és női divat-terme

DEBRECZENBEN, főpiacz, a városház épületében.

Raktáromon dus választékban találhatók

női felöltők, köpenyek és bundák,

a legújabb párisi és berlini modellek után készítve; gyapju, matlasse, peluche és más divatos kelmékből; egyszerű kiállítástól kezdve, a legfinomabb különlegességekig.

Női ruha készitési termeimet

elsőrangú szakképzett egyének vezetése és tetemesen szaporított munkaerő mellett úgy rendeztem be, hogy menyasszonyi, bál-, látogatási, uti, séta, gyász és pongyola ruhákat, — nemkülönbben mindenféle felöltőnyöket mérték szerint a leggyorsabban, legjobb ízlésben és jutányos árákon elkészíthetetek. Ugyszintén elvállalok

egész menyasszonyi készletek

kiállítását.

Elegáns angol ruhák tiszta gyapju kelmékből 30 frttól kezdve, valamint

gyász ruhák 12 óra alatt

készíttetnek.

Gyakorlott női ruha varróleányok és tanuló leányok felvétetnek.

